

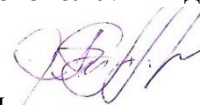
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Навчально-науковий інститут історії та соціогуманітарних дисциплін
імені О.М. Лазаревського

Кафедра права, філософії та політології

ПОГОДЖЕНО
Протокол № 1 від «28» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

проф. Чорний О.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАВО ЄС»

Галузь знань – 08 - Право
Спеціальність – 081 – Право
Освітній ступінь – бакалавр
Форма навчання – денна
Форма підсумкового контролю – залік

2021–2022 навчальний рік

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри права, філософії та політології.

Протокол № 1 від 28 серпня 2021 року.

Укладач: Єфремова Олена Петрівна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри права, філософії та політології Навчально – наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського, НУЧК імені Т.Г. Шевченка.

Мова навчання – українська.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Обсяг навчальної дисципліни (денна форма / заочна форма)
Статус навчальної дисципліни: нормативна	Загальна кількість годин: 90 Шифр та назва спеціальності <i>081 - право</i>
Рік підготовки: 4 Семестри: 8	Лекції (<i>теоретична підготовка</i>): 20 год. Практичні: 16 год.
Кількість кредитів ECTS:3	Самостійна робота: 54 год. Вид контролю: залік

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Право ЄС» призначена для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальністю 08 «Право», галузь знань 081 «Право» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр». Вона є основною навчальною дисципліною. Передумовами для вивчення цієї дисципліни є знання, навички й уміння, отримані студентами в межах дисциплін циклу загальної та професійної підготовки.

Метою викладання навчальної дисципліни «Право ЄС» є • ознайомити студентів з правовою системою ЄС; • сформувані у студентів правничий світогляд, правосвідомість і правову культуру правознавця, юридичне мислення; • навчити студентів застосовувати теоретичні правничі знання з права ЄС на практиці; • навчити студентів самостійно поглиблювати і оновлювати правничі знання.

Завданням дисципліни «Право ЄС» є:

- основних наукових проблем права ЄС; • предмету і завдань курсу «Права ЄС»; • теоретичних засад щодо системи нормативних актів Європейського союзу; • джерел та основних рис права ЄС; • співвідношення права європейських країн з правом ЄС та останнього з міжнародним правом; • компетенції Європейського союзу та його окремих органів; • основ правового в статусу людини і громадянина в ЄС; • правового регулювання економічної та валютної інтеграції

Навчальна дисципліна «Право ЄС» складається з таких тем:

Тема 1. Становлення Європейського Союзу

Тема 2. Джерела права Європейського Союзу

Тема 3. Інституційні органи Європейського Союзу

Тема 4. Членство в Європейському Союзі

Тема 5. Правовий статус людини і громадянина у праві Європейського Союзу

Тема 6. Судова система Європейського Союзу

Тема 7. Право внутрішнього ринку Європейського Союзу

Тема 8. Правове регулювання відносин між Україною та Європейським Союзом

2.ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Студенти повинні сформувані необхідні загальні та професійні компетентності відповідно до вимог освітньої програми:

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 12	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
ЗК 13	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
ЗК 14	Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.
СК 2	Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.
СК 3	Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.
СК 4	Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.
СК 5	Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.
СК 6	Знання і розуміння основ права Європейського Союзу.
СК 14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
СК 17	Здатність передбачати можливі негативні наслідки при порушенні прав і свобод фізичних осіб органами публічної адміністрації.
ПРН 6	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН 8	Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
ПРН 12	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
ПРН 15	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
ПРН 18	Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.
ПРН 19	Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.
ПРН 20	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

Бакалавр повинен знати:

– структуру ЄС, повноваження інститутів та органів, специфіку роботи Суду ЄС, принципи та джерела права ЄС;

- структуру, основні положення, мету укладення Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та Європейським Союзом та ін.. двосторонніх угод;
- пріоритетні напрямки співробітництва між Україною та ЄС;
- етапи адаптації законодавства України до законодавства ЄС;
- сучасний стан та перспективи співробітництва між Україною і ЄС

вміти:

- узагальнювати та аналізувати джерела права ЄС та порівнювати їх норми з положеннями чинного законодавства України;
- оцінювати стан відповідності законодавства України до вимог права ЄС та аналізувати перспективи його подальшого вдосконалення;
- давати характеристику і проводити аналіз головних напрямків співробітництва України з ЄС;
- застосовувати набуті знання і практичні навички в майбутній професійній діяльності.

3. Короткий зміст дисципліни.

Тема 1. Основні поняття про права людини

Тема 2. Громадянські (особисті) права

Тема 3 . Політичні права і свободи людини і громадянина

Тема 4. Соціальні права людини і громадянина

Тема 5. Економічні та культурні права і свободи людини і громадянина

Тема 6. Права окремих категорій громадян

Тема 7. Правовий механізм захисту прав людини та гарантії його реалізації за Конституцією України

Тема 8. Національні засоби захисту прав людини

4. Організація навчання.

Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Становлення Європейського Союзу	12	2	2	8
2	Джерела права Європейського Союзу	10	2	2	6
3	Інституційні органи Європейського Союзу	10	2	2	6
4	Членство в Європейському Союзі	10	2	2	6
5	Правовий статус людини і громадянина у праві Європейського Союзу	11	3	2	6
6	Судова система Європейського Союзу	11	3	2	6
6	Право внутрішнього ринку Європейського Союзу	13	3	2	8
7	Правове регулювання відносин між Україною та Європейським Союзом	13	3	2	8
Разом за курс		90	14	16	54

5. Тематика практичних занять.

Семінарське заняття № 1

Тема. СТАНОВЛЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

1. Історичні передумови виникнення Європейського Союзу
2. Основні етапи створення Європейського Союзу
3. Договори при формуванні Європейського Союзу
4. Основні символи Європейського Союзу

Семінарське заняття № 2

Тема. ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

1. Поняття джерел права Європейського Союзу
2. Первинне право і вторинне право Європейського Союзу
3. Принципи права Європейського Союзу

Семінарське заняття № 3

Тема. ІНСТИТУЦІЙНІ ОРГАНИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

1. Основи побудови та діяльності інститутів та органів Європейського Союзу
2. Європейський Парламент
3. Європейська Рада
4. Рада Європейського Союзу
5. Європейська Комісія

Семінарське заняття № 4

Тема. ЧЛЕНСТВО В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

1. Основні інтеграційні вимоги щодо членства держав у Європейському Союзі
2. Основні етапи вступу до Європейського Союзу
3. Процедура призупинення та припинення членства в Європейському Союзі

Семінарське заняття № 5

Тема. ПРАВОВИЙ СТАТУС ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА У ПРАВІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

1. Становлення інституту громадянства в Європейському Союзі
2. Особливості громадянства Європейського Союзу. Класифікація прав та свобод. Гарантії прав і свобод
3. Хартія основних прав ЄС 2000 р. як основа конституції об'єднаної Європи
4. Основи шенгенського права

Семінарське заняття № 6

Тема. СУДОВА СИСТЕМА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

1. Роль, значення та функції Суду ЄС у системі Європейського Союзу
2. Організаційна структура судової системи Європейського Союзу
3. Внутрішня побудова судових інстанцій у Європейському Союзі.

Семінарське заняття № 7

Тема. ПРАВО ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

1. Поняття внутрішнього ринку у праві Європейського Союзу
2. Свобода вільного руху товарів
3. Свобода вільного руху послуг
4. Свобода вільного руху (пересування) осіб

Семінарське заняття № 8

Тема. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

1. Становлення та розвиток відносин між Україною та Європейським Союзом
2. Правові механізми співпраці між Україною та Європейським Союзом
3. Правові наслідки укладення угоди про асоціацію з Європейським Союзом

6. Завдання для самостійної роботи.

Студенти виконують реферативні завдання (презентації) або міні-дослідження (есе) з обраної проблематики за погодженням із викладачем.

Теми презентацій (самостійна робота)

№ з/п	Назва теми	Кількість
		Годин
		Денна форма навчання
	Які установчі договори ЄС Ви знаєте, коли і ким були підписані? 2. Які держави заснували Європейську спільноту з вугілля та сталі? 3. Яка офіційна дата створення Європейського Союзу. 4. Які новели вніс Ніщський договір для розширення ЄС? 5. Які новели Лісабонського договору у сфері регулювання діяльності інститутів ЄС?	8
	1. За якими критеріями можна класифікувати джерела права ЄС. 2. Дайте визначення права ЄС. 3. Назвіть основні складові права ЄС. 4. Які джерела права входять до первинного права ЄС 5. Які джерела права входять до вторинного права ЄС	6
	1. Яким чином створюється Рада Європейського Союзу? 2. Яку структуру має Рада Європейського Союзу? 3. З чого складаються повноваження Ради Європейського Союзу? 4. Визначте сутність координаційної функції Ради Європейського Союзу. 5. Охарактеризуйте законодавчу функцію Ради Європейського Союзу. 6. Який правовий статус має Європейський Парламент в системі органів ЄС? 7. Дайте характеристику структури та складу Європейського Парламенту. 8. Яка процедура проведення парламентських виборів у ЄС? 9. Які керівні органи створюються та діють у Європейському Парламенті?	6
	1. Коли і де були схвалені Копенгагенські критерії? 2. Що включає політичний критерій членства в ЄС. 3. Що включає географічний критерій членства в ЄС. 4. Що собою являють перехідні періоди при прийнятті держав до ЄС. 5. Які підстави призупинення членства в ЄС? 6. Які підстави припинення членства в ЄС? 7. Який із інституційних органів приймає рішення про призупинення членства в ЄС.	6
	1. Які права людини закріплені в установчих договорах ЄС? 2. Яким чином відбувається співпраця ЄС із Європейським судом з прав людини?	6

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Охарактеризуйте етапи становлення захисту прав людини в Європейському Союзі? 4. Які принципи захисту прав людини були сформованими у ЄС? 5. Яке значення Хартії основних прав ЄС у побудові наднаціональної системи захисту прав людини? 6. Назвіть основні політичні права громадян держав-членів ЄС? 7. Назвіть основні соціальні права громадян держав-членів ЄС? 8. Які інституції покликані забезпечити дотримання прав людини? 9. Розкрийте повноваження Європейського омбудсмена? 	
1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Які функції здійснює Суд ЄС? 2. Який склад Суду справедливості? 3. Яка юрисдикція Суду справедливості? 4. Який склад Загального Суду? 5. Яка юрисдикція Загального Суду? 6. Хто може бути позивачем до Загального суду та Суду справедливості. 	11
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що складає правову основу Митного союзу? 2. Свобода вільного руху товарів охоплює? 3. Коли був прийнятий Митний кодекс ЄС? 4. Для кого був створений Митний союз? 5. Які основні заходи передбачає Митний союз? 6. Як у Праві ЄС тлумачиться термін – капітал? 7. Як у праві ЄС тлумачиться термін – послуга? 	11
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коли відбулось підписання Угоди про співпрацю та партнерство між Україною і Європейським Союзом. 2. Розкрийте ідею розвитку Європейської політики сусідства. 3. Розкрийте негативні сторони Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. 4. Який вплив угоди про асоціацію на політичну, економічну і правову ситуацію в Україні? 5. Які цілі Угоди про асоціацію між ЄС та Україною? 6. Які ключові реформи слід здійснити Україні відповідно до Угоди про асоціацію з Європейським Союзом? 	11

Індивідуальні завдання

Виконання індивідуальних завдань здійснюються у наступних формах:

- підготовка індивідуального науково-дослідного завдання (тези доповідей, наукова стаття);
- складання термінологічного словника;
- написання реферату;
- підготовка до презентації результатів дослідження.

ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ

1. У чому полягають основні відмінні риси закріплення принципу поваги прав людини в Лісабонському консолідованому договорі та попередніх редакціях установчих договорів?
2. Визначте еволюцію клаузули прав людини в договорах ЄС з третіми країнами.
3. Яким є юридичний зміст інституту європейського громадянства та його співвідношення з національним громадянством держав-членів?
4. Дослідіть еволюцію нормативного закріплення спеціальних прав громадян.

5. Що таке громадянська ініціатива в ЄС?
6. Яким критеріям прийнятності повинна відповідати скарга до Європейського Омбудсмана?
7. У чому полягає суть права подання петиції до Європейського парламенту?
8. Якими повноваженнями володіє Агентство ЄС з основних прав?
9. Яким чином в установчих договорах ЄС регулюється питання про співробітництво між Європейським союзом та Радою Європи?
10. У чому полягає значення рішення Європейського суду з прав людини у справі *Bosphorus Hava Yolları Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi v. Ireland* (2005 р.)?
11. Визначте юридичний зміст Проекту Угоди про приєднання ЄС до Європейської конвенції з прав людини.
12. Поняття та правові основи антимонопольної політики та права конкуренції Євросоюзу
13. Правила конкуренції, що застосовуються до підприємств
14. Відшкодування шкоди, спричиненої порушенням норм антимонопольного права
15. Правове регулювання надання державної допомоги
16. Становлення системи власних ресурсів Євросоюзу
17. Бюджет Євросоюзу та джерела бюджетного регулювання
18. Бюджетний процес та механізми бюджетного контролю
19. Історичні етапи формування правового регулювання ринку цінних паперів
20. Особливості та джерела правового регулювання ринку цінних паперів в ЄС
21. Правове регулювання емітентів цінних паперів та їхня діяльність на внутрішньому ринку ЄС
22. Особливості правового регулювання обігу цінних паперів в ЄС

7. Політика дисципліни та оцінювання

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів:

Рівень теоретичної підготовки студента визначається під час його усної відповіді на теоретичні питання на практичних заняттях, під час складання заліку та оцінюється за такими критеріями:

- відповідність змісту;
- повнота та ґрунтовність викладу;
- доказовість викладу;
- термінологічна коректність.

Студент може отримати **5 балів** (“відмінно”), якщо його відповідь повністю відповідає змісту питання, усі основні проблеми визначені чітко, розкриті повністю та ґрунтовно; студент демонструє високий рівень доказовості викладу матеріалу з питання та може викласти свою точку зору з проблеми, що обговорюється; студент досить вільно й коректно користується юридичною термінологією.

Студент може отримати **4 бали** (“добре”), якщо його відповідь в основному відповідає змісту питання, не всі основні проблеми визначені чітко, не розкриті досить повно та ґрунтовно; студент викладає матеріал, в основному аргументуючи методичні положення, та відчуває труднощі у викладенні своєї точки зору щодо низки проблем; студент в основному правильно користується юридичною термінологією, невелика кількість помилок не перешкоджає розумінню змісту викладеного.

Студент може отримати **3 бали** (“задовільно”), якщо його відповідь лише частково відповідає змісту питання, основні проблеми визначені нечітко, розкриті лише частково і без належної глибини; студент викладає матеріал, майже не аргументуючи методичні положення, та не має своєї точки зору щодо більшості проблем; студент допускає значну кількість термінологічних помилок, що ускладнює розуміння змісту викладеного.

Студент може отримати **2 бали** (“незадовільно”), якщо його відповідь не відповідає змісту питання, основні проблеми не визначені і не розкриті; доказовість викладу матеріалу і самостійні міркування відсутні; студент майже не користується юридичною термінологією.

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад конституції, трудового права, освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати індивідуальне завдання
- самостійну роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не підготував самостійну роботу, до екзамену не допускається.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів.

Політика щодо дедлайнів та перекладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці самостійної роботи, виконанні індивідуальних завдань, забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

8.Розподіл балів за рейтинговою системою

№	Назва теми	Всього годин	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Самостійна робота
1	Становлення Європейського Союзу	11	5	1	5
2	Джерела права Європейського Союзу	11	5	1	5
3	Інституційні органи Європейського Союзу	11	5	1	5
4	Членство ^в Європейському Союзі	11	5	1	5
5	Правовий статус людини і громадянина у праві Європейського Союзу	11	5	1	5

6	Судова система Європейського Союзу	11	5	1	5
6	Право внутрішнього ринку Європейського Союзу	12	5	2	5
7	Правове регулювання відносин між Україною та Європейським Союзом	12	5	2	5
Разом за курс		90	40	10	40

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на практичному занятті	8	До 5	до 40
Індивідуальне завдання (презентації)	8	До 2	до 16
Самостійна робота: вирішення практичних ситуацій; складання процесуальних документів; науковий проект ¹	8	До 5	до 40
Разом:			до 100

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проєкту), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
83 – 89	B	добре	
75 – 82	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Перелік питань до заліку.

1. Історичні передумови виникнення Європейського Союзу
2. Основні етапи створення Європейського Союзу
3. Договори при формуванні Європейського Союзу
4. Основні символи Європейського Союзу
5. Поняття джерел права Європейського Союзу
6. Первинне право і вторинне право Європейського Союзу
7. Принципи права Європейського Союзу

¹ Самостійна робота є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не виконав самостійну роботу до екзамену не допускається.

8. Основи побудови та діяльності інститутів та органів Європейського Союзу
9. Європейський Парламент
10. Європейська Рада
11. Рада Європейського Союзу
12. Європейська Комісія
13. Основні інтеграційні вимоги щодо членства держав у Європейському Союзі
14. Основні етапи вступу до Європейського Союзу
15. Процедура призупинення та припинення членства в Європейському Союзі
16. Становлення інституту громадянства в Європейському Союзі
17. Особливості громадянства Європейського Союзу.
18. Класифікація прав та свобод.
19. Гарантії прав і свобод
20. Хартія основних прав ЄС 2000 р. як основа конституції об'єднаної Європи
21. Основи шенгенського права
22. Роль, значення та функції Суду ЄС у системі Європейського Союзу
23. Організаційна структура судової системи Європейського Союзу
24. Внутрішня побудова судових інстанцій у Європейському Союзі.
25. Поняття внутрішнього ринку у праві Європейського Союзу
26. Свобода вільного руху товарів
27. Свобода вільного руху послуг
28. Свобода вільного руху (пересування) осіб
29. Становлення та розвиток відносин між Україною та Європейським Союзом
30. Правові механізми співпраці між Україною та Європейським Союзом
31. Правові наслідки укладення угоди про асоціацію з Європейським Союзом
32. Які установчі договори ЄС Ви знаєте, коли і ким були підписані?
33. Які держави заснували Європейську спільноту з вугілля та сталі?
34. Яка офіційна дата створення Європейського Союзу.
35. Які новели вніс Ніщський договір для розширення ЄС?
36. Які новели Лісабонського договору у сфері регулювання діяльності інститутів ЄС?
37. За якими критеріями можна класифікувати джерела права ЄС.
38. Дайте визначення права ЄС.
39. Назвіть основні складові права ЄС.
40. Які джерела права входять до первинного права ЄС
41. Які джерела права входять до вторинного права ЄС
42. Яким чином створюється Рада Європейського Союзу?
43. Яку структуру має Рада Європейського Союзу?
44. З чого складаються повноваження Ради Європейського Союзу?
45. Визначте сутність координаційної функції Ради Європейського Союзу.
46. Охарактеризуйте законодавчу функцію Ради Європейського Союзу.
47. Який правовий статус має Європейський Парламент в системі органів ЄС?
48. Дайте характеристику структури та складу Європейського Парламенту.
49. Яка процедура проведення парламентських виборів у ЄС?
50. Які керівні органи створюються та діють у Європейському Парламенті?
51. Яким чином створюється Рада Європейського Союзу?
52. Яку структуру має Рада Європейського Союзу?
53. З чого складаються повноваження Ради Європейського Союзу?
54. Визначте сутність координаційної функції Ради Європейського Союзу.
55. Охарактеризуйте законодавчу функцію Ради Європейського Союзу.
56. Який правовий статус має Європейський Парламент в системі органів ЄС?
57. Дайте характеристику структури та складу Європейського Парламенту.
58. Яка процедура проведення парламентських виборів у ЄС?
59. Які керівні органи створюються та діють у Європейському Парламенті?

60. Коли і де були схвалені Копенгагенські критерії?
61. Що включає політичний критерій членства в ЄС.
62. Що включає географічний критерій членства в ЄС.
63. Що собою являють перехідні періоди при прийнятті держав до ЄС.
64. Які підстави призупинення членства в ЄС?
65. Які підстави припинення членства в ЄС?
66. Який із інституційних органів приймає рішення про призупинення членства в ЄС.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Право ЄС. Робоча програма для студентів спеціальності -081 Право.
2. Право ЄС. Методичні рекомендації до семінарських занять для студентів спеціальності -081 Право.
3. Право ЄС. Методичні рекомендації до самостійної роботи для студентів спеціальності -081 Право.

Основна

1. Амстердамський Договір 02.10.1997 р. URL: <https://web.archive.org/web/20120829111957/http://www.eurotreaties.com/amsterdamtreaty.pdf>
2. Договір про Європейське Співтовариство з атомної енергії від 25.03.1957 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_027
3. Договір про Європейський Союз від 07.02.1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_029
4. Договір про заснування Європейської Спільноти від 25.03.1957 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017
5. Лиссабонський договір 13.12.2007 р. URL: <http://eulaw.ru/treaties/lisbon>
6. Ніцький договір про внесення змін та доповнень до Договору про Європейський Союз, Договорів про заснування Європейських Співтовариств та деяких пов'язаних з ними [...] від 26.02.2001 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_261

Додаткова література

1. Дахно І. І. Право Європейського Союзу: навч. посібник. Київ: Центр учб. літ., 2018. 415 с.
2. Завгородня В. М. Поняття європейського та адміністративного простору та концептуалізація його стандартів у первинному праві Європейського Союзу. Правовий вісник Української академії банківської справи. 2015. № 1. С. 91–95.
3. Комарова Т. В., Трагнюк О. Я., Яковюк І. В. Право Європейського Союзу (в питаннях і відповідях): навч.-довід. посібник / за заг. ред. І. В. Яковюка. Харків : Право, 2019. 178 с.
4. Інституційне право Європейського Союзу. навч. посібник / В. І. Муравйов, О. М. Шпакович, О. М. Лисенко, О. В. Святун. Київ: Ін Юре, 2015. 312 с.
5. Право Європейського Союзу : підручник / за ред. Р. А. Петрова. Вид. сьоме, змінене і доповнене. Київ : Вид-о «Істина», 2017. 236 с.
6. Право Європейського Союзу: підручник / за ред. В. І. Муравйова. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 312 с.
7. Право Європейського Союзу: підручник / за ред. Р. А. Петрова. Київ: Істина, 2017. 384 с.
8. Право Європейського Союзу: нормат. матеріали / упоряд.: І. В. Яковюк, Т. М. Анакіна, Т. В. Комарова, О. Я. Трагнюк; за ред. І. В. Яковюка. Харків : Право, 2019. 500 с.
9. Валюх А. М. Адаптація законодавства щодо формування державної стратегії розвитку природного капіталу України відповідно до вимог Європейського Союзу. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 5. С. 67–72.
10. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право Європейського Союзу : навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2017. 416 с.

11. Комарова Т. В., Трагнюк О. Я., Яковюк І. В. Право Європейського Союзу (в питаннях і відповідях) : навч.-довід. посібник / за заг. ред. І. В. Яковюка. Харків : Право, 2019. 178 с.
12. Корнієнко В. О. Україна в Європі і світі. URL : онлайн-гід з питань євроатлантичної інтеграції : навч. посібник. Вінниця : ВНТУ, 2017. 24 с.
13. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua/> - офіційний сайт Верховної ради України.
2. <http://www.scourt.gov.ua/> - Офіційний сайт Верховного Суду України.
3. <http://www.gp.gov.ua/> - Офіційний портал Генеральної прокуратури України.
4. <http://mvs.gov.ua/> - Офіційний сайт МВС України.
5. <http://www.sbu.gov.ua/> - Офіційний сайт Служби безпеки України.
6. <http://www.kvs.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної пенітенціарної служби України.
7. do.gov.ua/udo/ – офіційний сайт Управління державної охорони України.
8. www.vkka.gov.ua/ – офіційний сайт ВКК адвокатури.
9. www.minjust.gov.ua/ – офіційний сайт Міністерства юстиції України.
10. www.ombudsman.kiev.ua/ – офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
11. <http://www.kmu.gov.ua/> - Офіційний портал Кабінету Міністрів України.
12. <http://www.nbu.gov.ua/> - Офіційний сайт Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського.